

Vroegsignalering ‘achter de voor

Thuiszorgmedewerkers en wijkverpleegkundigen zijn de oren en ogen van de eerstelijnszorg. Zij komen bij mensen thuis en zien een dikke voet of rondslingerende geneesmiddelen als eerste. De Rode Vlaggen App ondersteunt hen bij het signaleren en melden van mogelijke problemen en legt de verbinding met huisartsen en apothekers.

Vroegsignalering, zelfmanagement en preventie zijn belangrijke onderdelen van het nieuwe curriculum van de Hbo-opgeleide (wijk)verpleegkundige. “De Rode Vlaggen App helpt hen die rol achter de voordeur goed op te pakken”, aldus Carolien Sino, onderzoeker en directeur Instituut Verpleegkundige Studies bij Hogeschool Utrecht. Zij ontwikkelde tijdens haar promotieonderzoek het Rode Vlaggen Instrument dat ten grondslag ligt aan de app. Een lijst met 28 mogelijke situaties bij de patiënt thuis, die erop kunnen wijzen dat er iets fout kan zijn met het medicatiegebruik. Bij elk van die situaties zou er bij de thuiszorgmedewerker een alarmbel af moeten gaan, oftewel een rode vlag moeten gaan wapperen. Tijdens het onderzoek werden deze ‘rode vlaggen’ op papier gerapporteerd aan de wijkverpleegkundige, die triageerde en zo nodig de huisarts of apotheker betrok. In 2012 raakte Sino op de basisschool van haar kinderen aan de praat met apotheker en bedrijfskundige Eric Hiddink, die verbonden is aan kennisinstituut Health Base. Ze vonden elkaar in de overtuiging dat de schotten in de zorg moeten verdwijnen om deze in de toekomst betaalbaar en werkbaar te houden. Het Rode Vlaggen Instrument is een van de middelen om dat te bereiken.

Kracht van de eenvoud

In de loop der jaren kreeg hun initiatief steeds meer bijval en erkenning. Toch kregen zij de grote ICT-leveranciers in

de branche niet in beweging om het papieren instrument om te zetten in een handige app. “Dat hebben we uiteindelijk zelf gedaan, samen met ICT-partner Code Yellow”, vertelt Hiddink. In 2014 is de eerste pilot gestart bij Omring in het Noord-Hollandse Schagen. Met de app zijn de thuiszorgmedewerkers en de wijkverpleegkundige de oren en oren van de huisarts en apotheker achter de voordeur. Sino: “De aanleiding voor het ontwikkelen van het instrument was het HARM-rapport, waarin stond dat er in 2006 19.000 vermijdbare ziekenhuisopnamen door medicatiefouten waren.” Tien jaar later is het Rode Vlaggen Instrument actueler dan ooit, aldus Hiddink. “Door de toegenomen aandacht voor de rol van de wijkverpleegkundige, maar ook doordat mensen langer leven met meer aandoeningen en we hen langer zelfstandig willen

*Met ondersteuning van
zorgverzekeraar VGZ wordt
de app dit jaar uitgerold
bij 20 wijkteams*

houden. Door het doorgeven van signalen via de Rode Vlaggen App helpt de thuiszorg erger voorkomen. De kracht zit met name in de eenvoud van de oplossing.”

Met ondersteuning van zorgverzekeraar VGZ wordt de app dit jaar uitgerold bij 20 wijkteams in Noord-Holland. Hiddink: “Gouda is begin februari gestart met zeven teams. Nieuw is dat mantelzorgers de app ook krijgen. De eerste reacties zijn heel enthousiast. Het verlaagt de drempel om iets te melden en ze weten zeker dat er iets met hun melding wordt gedaan.”

Onderzoek

Uit de eerste, kleinschalige pilot in Schagen blijkt dat het aantal meldingen van mogelijke problemen enorm toeneemt door het gebruik van de app. Houdt het mensen ook uit het ziekenhuis en helpt het kosten besparen? “Dat gaat promovenda Nienke Dijkstra van uit het Kenniscentrum Innovatie van Zorgverlening van Hogeschool Utrecht in kaart brengen”, reageert Sino. “Op basis van de ervaringen tot nu toe denken we dat vroegsignalering werkt, maar we willen het kunnen onderbouwen. De uitrol in Gouda biedt daarvoor een brede basis. Het voorkomen van ziekenhuisopnames lijkt een soort heilige graal geworden. Minstens zo belangrijk voor ons is de kwaliteit van leven die mensen ervaren. Hebben ze bijvoorbeeld minder pijn doordat een signaal van de thuiszorg heeft geresulteerd in betere pijnmedicatie? Of is het moment van afglijden van kwetsbaarheid naar complexe kwetsbaarheid uitgesteld en de duur van complexe kwetsbaarheid verkort?” Sino en Hiddink verwachten

deur' helpt erger voorkomen

Het Rode Vlaggen 'kernteam' bestaat uit (vlnr) Eric Hiddink, Judith van Leeuwen, Nienke Dijkstra, Caroline Sino, Aouktje Kaspers en (niet op de foto) Ineke Zekveld.

de eerste resultaten in mei en hopen na de zomer te kunnen publiceren.

Breed preventie-instrument

De app beperkt zich inmiddels niet meer tot het signaleren van medicatierelateerde problemen. Hij groeit uit tot een breed preventie-instrument. Voorwaarde is dat de oplossing simpel blijft. Aan het principe verandert niets. De thuiszorgmedewerker geeft via een aantal eenvoudige stappen met de app een melding door. De Hbo-opgeleide wijkverpleegkundige beoordeelt de melding. Sommige meldingen geven geen aanleiding tot actie, sommige kan de verpleegkundige zelf of binnen de eigen organisatie oplossen en andere worden doorgezet naar de huisarts of apotheker. Deze hebben een eigen

dashboard waarin ze alleen de relevante meldingen binnenkrijgen. Een koppeling met het informatiesysteem van de zorgverleners is er nog niet. "Dat is wel een wens, maar wordt door de apothekers in de pilot niet als problematisch ervaren", vertelt Hiddink. Nadrukkelijker is de vraag vanuit de thuiszorg om de app te koppelen met het elektronisch cliëntendossier. Daarover wordt met verschillende partijen gesproken.

Het Rode Vlaggen 'kernteam', dat naast Sino, Hiddink en Dijkstra bestaat uit apotheker Aouktje Kaspers, Ineke Zekveld van ZONH en coördinerend verpleegkundige Judith van Leeuwen van Omring, wordt door allerlei partijen benaderd die toekomst zien in de app. "Toen ik met het Rode Vlaggen Instru-

ment startte, begrepen mensen niet wat ik als verpleegkundige moest met medicatie. Dat is nu wel anders", blikt Sino terug. "Het mooie van de Rode Vlaggen App is dat verschillende disciplines met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken vanuit hun eigen expertise", vult Hiddink aan. Ze zien allerlei mogelijkheden voor doorontwikkeling, maar richten zich allereerst op de onderbouwing. Kwantitatief (meldingen, acties, resultaat) en kwalitatief (bruikbaarheid van de tool). <<

Tekst: Margriet van Lingen

Foto: Ivo Lucas Luijckx